

Łódź, dn. 19.06.2023 r.

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Łukasz Kwiatkowski, prof. AM

Wydział Wykonawstwa Instrumentalnego

Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

RECENZJA

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora **Magistrowi Piotrowi Jaworskiemu** w dziedzinie: sztuki, dyscyplinie sztuki muzyczne, wyznaczona postanowieniem PREZYDIUM RADY DO SPRAW DYSCYPLINY – SZTUKI MUZYCZNE Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Magister Piotr Jaworski urodził się w ..... Ukończył studia licencjackie (2017 r.) oraz magisterskie (2019 r.) w klasie fortepianu dr. hab. Piotra Machnika oraz studia licencjackie dyrygentury symfoniczno - operowej w klasie dr. hab. Macieja Tworka (2019 r.) w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Obecnie kontynuuje studia dyrygenckie w Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu w klasie Andrésa Orozco - Estrady (dyrygentura orkiestrowa) oraz w klasie Andreasa Henninga (akompaniament operowy - Opernkorrepetition).

Jest laureatem wielu nagród zarówno na międzynarodowych konkursach pianistycznych, kameralnych, jak i dyrygenckich. Są to m.in.: IV nagroda na 26. Międzynarodowym Konkursie im. Johannes Brahmsa w Pörschach (2019, Austria), V nagroda na London Classical Soloist Masterclasses & Competition (2019), I nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pieśni (2019,

Sofia, Bułgaria), I nagroda i nagroda specjalna na XV Międzynarodowym Konkursie im. Juliusza Zarębskiego (2015, Warszawa), II nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym "Szymanowski in Memoriam" (2012, Warszawa), V nagroda na XXII Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym "Young Virtuoso" (2016, Zagrzeb, Chorwacja), I nagroda na VII Ogólnopolskim Konkursie Młodych Instrumentalistów im. Stefanii Woytowicz w Jasle (2013) oraz III nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym "Palma d'Oro" (2017, Finale Ligure, Włochy).

Pianista uczestniczył w wielu mistrzowskich kursach pianistycznych, gdzie doskonalił swoje umiejętności pod kierunkiem takich mistrzów, jak: Dina Yoffe, Dmitrij Baszkirow, Paul Badura - Skoda, Andrzej Jasiński, Johannes Kropfisch, Konstanze Eickhorst oraz Barbara Moser. Pomimo młodego wieku, dyrygował orkiestrami: Sinfonietta Cracovia, Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej w Krakowie, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Orchestra Filarmonica Pugliese, Orchestra di Lecce e di Salento, Filharmonia Krakowska, Camerata Musica Wien, Webern Sinfonietta, Webern Kammerphilharmonie, Pro Arte Orchester, Stadtorchester Pressbaum, Jugendphilharmonie Brandenburg. Pracował także z wieloma znanymi dyrygentami - maestro Markiem Mosiem (asystując przy produkcji opery: Ahat ili - Siostra Bogów Alka Nowaka), Martinem Fischer - Dieskau, (przygotowując Orkiestrę Akademii Beethovenowskiej w Krakowie do światowego prawykonania opery: Der Kunder Antala Doratiego), Erichem Polzem (asystując przy produkcji operetki Sissy Fritza Kreislera w Jennersdorfie w Austrii) oraz Maciejem Tworkiem (asystując przy próbach do opery: Czarodziejski Flet Mozarta w Akademii Muzycznej w Krakowie).

Od 2018 do 2020 roku uczestniczył również w Programie Kształcenia Młodych Talentów: Akademii Operowej (przy Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie) jako korepetytor, gdzie nad repertuarem operowym oraz pieśniowym (kameralistyką wokalną) regularnie pracował z m. in.: Lechem Napierałą, Olgą Pasiecznik, Eytanem Pessenem, Izabelą Kłosińską, Mathiasem Rexrothem, Tomaszem Koniecznym, Hedwig Fassbender, Anną Marchwińską, Mariuszem Kwietniem i Helmutem Deutschem.

Magister Piotr Jaworski koncertował w wielu krajach Europy: Belgii, Austrii, Niemczech, Włoszech, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Bułgarii oraz na Ukrainie, a także w większości miast w Polsce: w Krakowie, Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Gdańsku, Wrocławiu, Katowicach i Bydgoszczy. Do jego najważniejszych występów pianistycznych należy zaliczyć: recital solowy w Siedzibie Parlamentu Europejskiego w Brukseli (2015), wykonanie Koncertu

Potrójnego L. van Beethovena z orkiestrą w Filharmonii Krakowskiej (2015), recital kameralny we Lwowie (festiwal: Muzyka w Starym Lwowie), koncerty w Finalborgo oraz Finale Ligure (2017, Włochy), recital solowy w Sali Koncertowej Muzeum Fryderyka Chopina w Warszawie (2017), koncert w Salach Redutowych Teatru Wielkiego - Opery Narodowej w Warszawie (2018), wykonanie 12 Preludiów i Fug z pierwszego tomu DWK J.S.Bacha podczas swojego II recitalu dyplomowego w Auli Florianka w Krakowie (2019), występ w Wiener Konzerthaus (2019), koncert z Pro Arche Orchester (III Koncert Fortepianowy Beethovena) w Haydnssaal w Wiedniu (2020), recitale kameralne w Abano Terme, Padwie oraz Wenecji (2020), wykonanie koncertu fortepianowego Griega z Pro Arche Orchester w Wiedniu (2021), występ w Mahlersaal - sali koncertowej Wiener Staatsoper - Wiedeńskiej Opery Państwowej (2022), recital kameralny w Austriackim Centrum Kultury w Londynie (2022), recital pieśni w Ehrbarsaal w Wiedniu (2022) oraz recital kameralny w Wiener Neustadt podczas festiwalu Singfest Nova Civitas (2022).

Pianista obecnie pracuje w studio operowym Wiedeńskiej Opery Państwowej (Wiener Staatsoper), jest pierwszym dyrygentem orkiestry Camerata Musica Austria w Wiedniu, szefem artystycznym orkiestry w Pressbaum w Austrii (Stadtorchester Pressbaum) oraz dyrygentem gościnnym OFP - Orchestra Filarmonica Pugliese we Włoszech.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana mgra Piotra Jaworskiego pt. „Problematyka przeniesienia na fortepian brzmienia orkiestry, głosu operowego oraz melodii języka w wybranych transkrypcjach Franciszka Liszta” składa się z dzieła artystycznego nagranych na płycie CD oraz jego opisu. Płyta CD zawiera następujące transkrypcje:

F. Liszt: *Réminiscences de Lucia di Lammermoor* de Donizetti

1. Andante final S 397

2. Marche Funèbre et Cavatine S. 398

F. Liszt : Transkrypcje z oper Meyerbeera

3. F. Liszt: Cavatine de Robert le diable S. 412a

4. F. Liszt: Illustrations du Prophète S. 414 no. 3: Pastorale. Appel aux armes

F. Liszt: 2 Stücke aus Tannhäuser und Lohengrin S.445:

5. Einzug der Gäste auf Wartburg

6. Elsas Brautzug zum Münster

7. F. Liszt: *Isoldens Liebestod* S. 447

Mgr Piotr Jaworski podjął się opracowania i nagrania wymagającego repertuaru pianistycznego pod względem technicznym, jak i interpretacyjnym. Transkrypcje Franciszka Liszta oper Gaetano Donizettiego, Giacomo Meyerbeera oraz Ryszarda Wagnera należą do repertuaru nieczęsto nagrywanego oraz wykonywanego na koncertach, ze względu na złożoność tych dzieł. Pianista bardzo dobrze przeniósł brzmienie orkiestry, głosu operowego oraz melodii języka na fortepian.

W pierwszym utworze na płycie, *Réminiscences de Lucia di Lammermoor* de Donizetti, *Andante final* S 397 Franciszka Liszta, pianista gra swobodnie, przekazując emocjonalną treść opery. Na początku transkrypcji świetnie naśladuje artykulację pizzicato instrumentów smyczkowych. W kolejnym fragmencie, który jest duetem wokalnym, pianista przedstawia bardzo dobre frazowanie. Według mojej subiektywnej oceny, Doktorant, pomimo gry w niskim rejestrze fortepianu, mógłby intensywniej prowadzić linie melodyczne głosów operowych na tle akordowego akompaniamentu przy zachowaniu odpowiedniego balansu. Prawdopodobnie Doktorant chciał wykonać ten fragment w subtelniejszej barwie. Kadencje zagrane są swobodnie i wirtuozowsko. Podczas wymagającego fragmentu z figuracjami oraz trylami w lewej ręce, Doktorant pięknie i śpiewnie prowadzi linie melodyczne w prawej ręce. Pianista gra różnorodną barwą dźwięku.

W drugiej transkrypcji z *Réminiscences de Lucia di Lammermoor* de Donizetti pt.: *Marche Funèbre et Cavatine* S. 398 Franciszka Liszta, na początku utworu Pianista barwnie i przejmująco naśladuje barwę instrumentów kotła i bębna wielkiego, kreując barwę ciemną i mroczną. Doktorant wykonuje Marsz żałobny emocjonalnie oraz rytmicznie, uzupełniając jego charakter repetycjami w postaci akordów. Pianista płynnie przechodzi przez kolejne frazy kreując emocje od ekspresyjnych, dramatycznych do wirtuozowskich. Sądzę, że niektóre fragmenty utworu mogłyby być wykonane z zachowaniem większych kontrastów dynamicznych oraz z intensywniejszym prowadzeniem głosów. Przypuszczam, że kreowana przez Pianistę barwa fragmentu ma, według Jego interpretacji, imitować brzmienie orkiestry i wokalistów. Pianista wykonuje transkrypcje wokalnych linii melodycznych, zachowując płynne frazowanie. Elementy wirtuozowskie wykonane są przejrzystą artykulacją, a całość kończą energicznie zagrane akordy.

W transkrypcji *Cavatiny* z opery Giacomo Meyerbeera pt. *Robert le Diable* dokonanej przez F. Liszta pt.: *Cavatine de Robert le diable* S. 412a Doktorant przekonująco imituje m.in. barwę rożka angielskiego, głosów wokalnych oraz harfy. Gra w sposób liryczny, pastoralny, ale również występują fragmenty o charakterze dramatycznym. Pianista prezentuje różnorodną

paletę barw, co zasługuje na uznanie. Kreuje opowieść bohaterów opery, Izabelli oraz Roberta, w sposób bardzo wrażliwy. W mojej, subiektywnej ocenie czasami kulminacje głosu wokalnego, biorąc pod uwagę balans wszystkich głosów, mogłyby być większe, choć prawdopodobnie Doktorant chciał przekazać charakter bardziej intymny oraz uczuciowy. Doktorant prezentuje swobodną grę, która obejmuje różnice artykulacyjne i agogiczne.

W transkrypcji F. Liszta: *Illustrations du Prophète* S. 414 no. 3: *Pastorale*. Appel aux armes Doktorant na początku delikatnie naśladuje dźwięk klarnetu o charakterze pastoralnym, stosując efekt echa. Pianista wykonuje fragmenty liryczną barwą, ale również dramatycznie i z rozmachem. Balans w utworze między głosami jest bardzo dobrze zachowany. Występują kontrasty dynamiczne. Oktawy są zagrane w sposób energiczny. Przebiegi figuracyjne są klarowne oraz swobodnie i wirtuozowsko zagrane.

F. Liszt: 2 Stücke aus *Tannhäuser und Lohengrin* S.445:

W transkrypcji F. Liszta *Einzug der Gäste auf Wartburg* z opery *Tannhäuser* Ryszarda Wagnera Pianista precyzyjnie oddaje charakter oryginału. Świetnie zostały wykonane fragmenty quasi Trombe, naśladujące dźwięki trąbki zapowiadającej przybycie gości na turniej śpiewaczy na zamku. We fragmencie *sostenuto* transkrybującym kwintet smyczkowy i instrumenty dęte, Pianista bardzo ładnie kreuje frazy. Zastosowane w tym fragmencie większe legato cantabile mogłoby wzbogacić linię melodyczną. Pianista ciekawie przeprowadza nas przez opracowanie Liszta grając w sposób marszowy, tak, jak sugerował Wagner, stosując świetnie różnorodną artykulację w głosach, co zasługuje na uznanie.

W utworze *Elsas Brautzug zum Münster* z opery *Lohengrin* Wagnera Pianista na początku wiernie oddaje barwę instrumentów smyczkowych, stosując w akordach różne odcienie dynamiki piano. Gra w utworze przepełniona jest bogatą ekspresją, opowiadającą o bohaterce opery Elzy, udającej się wraz z weselnym orszakiem do katedry.

Ostatni utwór na płycie, F. Liszt: *Isoldens Liebestod* S. 447 z opery *Tristan i Izolda* Ryszarda Wagnera opowiada muzyką miłość i śmierć Izoldy. Doktorant bardzo dobrze przedstawia tzw. niekończącą się melodię, charakterystyczną w twórczości Wagnera. Świetnie zagrane są doprowadzenia do kulminacji. Całość charakteryzuje się bogatą różnorodnością ekspresji. Jak Doktorant wskazał w pracy, ekspresja ta jest nieregularna i histeryczna, co zasługuje na wysokie uznanie.

Część opisowa pracy doktorskiej składa się ze wstępu, rozdziałów podzielonych na podrozdziały, wniosków i podsumowania, bibliografii, wydań nutowych, spisu ilustracji oraz spisu przykładów nutowych. Układ rozdziałów i podrozdziałów jest następujący:

Wstęp

I. Wokół pojęcia: transkrypcja

1. Rys historyczny pojęcia
2. Krąg znaczeniowo - pojęciowy

II. Analiza transkrypcji operowych F. Liszta

1 Transkrypcje dzieł z opery Donizettiego

Lucia di Lammermoor

1. Andante Final
2. Marche Funèbre et cavatine

2. Transkrypcje dzieł z oper Meyerbeera

Robert le diable

Cavatine de Robert le diable

Le Prophète

Pastorale. Appel aux armes

3. Transkrypcje dzieł z oper Wagnera

Tannhäuser und der Sängerkrieg auf Wartburg

Einzug der Gäste auf Wartburg. Marche du Tannhäuser de Richard Wagner

Lohengrin

Elsas Brautgang zum Münster. Marche Religieuse de Lohengrin de Richard

Wagner

Tristan und Isolde

Isoldens Liebestod. Schluss - Szene aus Richard Wagners „Tristan und Isolde”

III. Wnioski oraz podsumowanie

Bibliografia

Wydania nutowe

Spis ilustracji

Spis przykładów nutowych

Głównym celem pracy było przedstawienie - na przykładach transkrypcji - wymienionych w temacie pracy elementów, tj. przeniesienia instrumentacji, tekstu oraz samej linii wokalne na fortepian. Omówienie dzieł ma pomóc we wzbogaceniu interpretacji wykonawcy oraz przybliżeniu kontekstu pozamuzycznego. Zawarto fakty z historii muzyki i biografii kompozytorów oraz wyjaśnienia pojęć w celu nakreślenia szerszego kontekstu.

W pierwszym rozdziale zawarte są aspekty teoretyczne, omawiające pojęcie transkrypcji oraz ich kontekst historyczny. W drugim, przedstawione są interesujące szczegółowe analizy wybranych aspektów nagranych transkrypcji F. Liszta z fragmentów oper Donizettiego, Meyerbeera oraz Wagnera. Całość kończy podsumowanie oraz wnioski.

Treść pracy doktorskiej odpowiada tematowi podanemu w tytule i w sposób pełny realizuje cel dysertacji. Doktorant przeprowadza bardzo ciekawe analizy fortepianowych transkrypcji F. Liszta z fragmentów oper Donizettiego, Meyerbeera oraz Wagnera. Należy podkreślić wnikliwą znajomość oper tych kompozytorów, a także libretta. Doktorant, analizując transkrypcje fortepianowe, rozważa elementy języka i barwę głosu wokalnego, instrumentacje fragmentów oper, libretta, które mają znaczenie na ekspresję wykonania. Magister Piotr Jaworski omawia także różnorodne problemy wykonawcze występujące w transkrypcjach F. Liszta. Analityczna część pracy stanowi bardzo dobry przykład badań empirycznych i teoretycznych. Rekomendowałbym niewielką korektę układu pracy. Podrozdziały rozdziału 2. mogłyby stanowić odrębne rozdziały. Wnioski i podsumowanie nie powinny być rozdziałem.

Praca napisana jest starannie. Tekst pracy zawiera nieliczne literówki lub niezręczności stylistyczne, ale nie zmienia to mojej bardzo dobrej oceny pracy. Bibliografia składa się z pozycji literatury polskiej, ale także obcojęzycznej niemieckiej, angielskiej oraz włoskiej. Nie jest obszerna, natomiast Doktorant skupił się głównie na przeprowadzeniu interesujących, autorskich analiz w pracy. Na końcu zawarte są również informacje na temat wielu wydań partytur wykorzystanych w pracy. Doktorant zawarł w dysertacji dużo przykładów nutowych podczas swoich autorskich badań. Praca napisana jest na wysokim poziomie merytorycznym. Opis dzieł stanowi istotny wkład naukowy i artystyczny w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Konkluzja

Dwie części pracy: nagranie płytowe transkrypcji F. Liszta z oper G. Donizettiego, G. Meyerbeera oraz R. Wagnera:

F. Liszt: *Réminiscences de Lucia di Lammermoor* de Donizetti

1. Andante final S 397

2. Marche Funèbre et Cavatine S. 398

3. F. Liszt: Cavatine de Robert le diable S. 412a

4. F. Liszt: *Illustrations du Prophète* S. 414 no. 3: Pastorale. Appel aux armes

F. Liszt: 2 Stücke aus Tannhäuser und Lohengrin S.445:

5. Einzug der Gäste auf Wartburg
6. Elsas Brautzug zum Münster
7. F. Liszt: Isoldens Liebestod S. 447

wykonanych przez magistra Piotra Jaworskiego oraz opisowa część pracy pt. „Problematyka przeniesienia na fortepian brzmienia orkiestry, głosu operowego oraz melodii języka w wybranych transkrypcjach Franciszka Liszta” zasługują na wysoką ocenę. Praca ma charakter analityczny oraz badawczy i jest znaczącym osiągnięciem mgra Piotra Jaworskiego. Opisowa część pracy potwierdza bogatą wiedzę Doktoranta oraz dojrzałość artystyczną.

W świetle przedstawionych osiągnięć artystycznych, naukowych i pedagogicznych Doktoranta należy stwierdzić, iż posiada On wiedzę teoretyczną oraz umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Stwierdzam, że praca doktorska spełnia warunki sformułowane w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) Pracę Pana Piotra Jaworskiego przyjmuję bez zastrzeżeń i wnoszę o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

dr hab. Łukasz Kwiatkowski, prof. AM

